

ODŮVODNĚNÍ

I. OBECNÁ ČÁST

A Vysvětlení nezbytnosti právní úpravy a odůvodnění jejich hlavních principů

Navrhovanou právní úpravou dochází k novému vyhlášení zvláště chráněného území s názvem Váté písky v kategorii „národní přírodní památka“.

Cílem navržené právní úpravy je zajištění náležité úrovně ochrany cenného přírodního útvaru s výskytem travinných ekosystémů trávníků písčin a mělkých půd, biotopů vzácných a ohrožených druhů rostlin kavylu písečného (*Stipa borystenica*) a kostřavy pochvaté Dominovy (*Festuca vaginata* subsp. *dominii*), včetně jejich populací, a biotopů vzácných a ohrožených druhů živočichů tesaříka (*Nothorhina muricata*), puchýřníka (*Zonitis flava*), slíďáka pískomilného (*Alopecosa psammophila*) a vřetenušky pozdní (*Zygaena laeta*), včetně jejich populací.

Vyhlašovaná národní přírodní památka se nachází na území Jihomoravského kraje, v katastrálních územích obcí Bzenec a Vracov (okres Hodonín). Plocha vyhlašovaného zvláště chráněného území zabírá přibližně 74,42 ha (výměra zvláště chráněného území je zjišťována pomocí GIS na základě polygonu, z toho důvodu se jedná pouze o orientační údaj, neboť není uvažován sklon terénu).

Pro národní přírodní památku se nevyhlašuje speciální ochranné pásmo, na základě § 37 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, je tudíž tvoří území do vzdálenosti 50 m od hranic zvláště chráněného území.

Předmětné zvláště chráněné území je jako národní přírodní památka chráněno již v současné době. Hlavním důvodem nového vyhlášení národní přírodní památky je skutečnost, že stávající vyhlášení a vymezení tohoto zvláště chráněného území z roku 1992 je v současném terénu již nevyhovující, a to především z toho důvodu, že nerespektuje stávající stav přírodovědecky cenného území, součástí památky jsou celé pozemky, včetně areálu železniční stanice Bzenec-Přívov a prostoru před nádražím Moravský Písek, jedná se o zastavěné plochy, které se staly součástí památky zřejmě z důvodu arondace. Potřeba vyčlenění zastavěných ploch a ploch, kde se nevyskytují předměty ochrany, je jedním z důvodů pro nové vyhlášení zvláště chráněného území. Proto byl připraven návrh na nové vyhlášení národní přírodní památky na přesných geodetických podkladech, které jednoznačně hranice území vymezují.

Vyhlášením navrhované národní přírodní památky dojde zároveň k zajištění předepsané ochrany Evropsky významné lokality Váté písky (CZ0620024), která byla do národního seznamu evropsky významných lokalit zařazena již nařízením vlády č. 132/2005 Sb. Nařízením vlády č. 208/2012 Sb. byla tato evropsky významná lokalita vyhlášena jako evropsky významná lokalita zařazená do evropského seznamu.

Území svou výměrou, přírodními hodnotami a vědeckým významem odpovídá legislativně stanovené definici národní přírodní památky.

B Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání

Navrhovaná vyhláška provádí zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, jehož cílem je mj. zajištění ochrany území, která jsou přírodovědecky či esteticky velmi významná nebo jedinečná, prostřednictvím jejich vyhlášení za zvláště chráněná a stanovením podmínek jejich ochrany. Navrhovaná vyhláška je v souladu s § 35 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, který umožňuje vyhlásit za národní přírodní památku jakožto jednu z kategorií zvláště chráněných území přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický, naleziště nerostů nebo vzácných či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s národním nebo mezinárodním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk. Orgánem příslušným k vyhlášení národní přírodní památky a stanovení jejích bližších ochranných podmínek je podle § 79 odst. 3 písm. e) zákona o ochraně přírody a krajiny Ministerstvo životního prostředí.

C Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie, pokud se na vztahy, jež mají být předmětem právní úpravy, vztahují

Navrhovaná vyhláška je v souladu s právními předpisy Evropské unie. Právní úpravou v ní obsaženou dochází k naplnění požadavků směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Předložený návrh vyhlášky není v rozporu s judikaturou soudních orgánů Evropské unie ani s obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

D Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny, je-li navrhována novela vyhlášky

Navrhovanou právní úpravou dochází k novému vyhlášení zvláště chráněného území s názvem Váté písky v kategorii „národní přírodní památka“. Již v současné době se téměř na celé ploše předmětného území národní přírodní památka nachází.

Předmětné zvláště chráněné území bylo původně vyhlášeno jako chráněný přírodní výtvor vyhláškou Okresního národního výboru v Hodoníně ze dne 25. října 1990, následně bylo přehlášeno vyhláškou Okresního úřadu v Hodoníně ze dne 31. ledna 1992. Po přijetí dnešního zákona o ochraně přírody a krajiny byl chráněný přírodní výtvor na základě § 90 odst. 6 zákona ve spojení s § 22 odst. 1 a přílohou V. vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, převeden do kategorie národní přírodní památka.

Novým vyhlášením se nemění kategorie zvláštní územní ochrany, kategorie „národní přírodní památka“ respektuje možnost realizace opatření nezbytných pro zachování předmětů ochrany.

Na území vyhlašované národní přírodní památky byla nařízením vlády č. 132/2005 Sb. vyhlášena Evropsky významná lokalita „Váté písky“. Navrhovanou vyhláškou dochází k naplnění požadavku nařízení vlády č. 318/2013 Sb., které pro tuto evropsky významnou lokalitu stanovilo požadavek na zabezpečení její ochrany vyhlášením zvláště chráněného území v kategorii národní přírodní památka.

E Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

S vyhlášením zvláště chráněného území jsou spojeny náklady na geodetické zaměření jeho hranice, vyznačení mezníků v terénu, opatření území tabulemi a zajištění péče o něj pomocí vhodných managementových opatření daných plánem péče o toto území. Tyto náklady však vyplývají přímo ze zákona o ochraně přírody a krajiny, jejich financování je pak zajištěno z kapitoly 315 státního rozpočtu (Ministerstvo životního prostředí). Na ostatní veřejné rozpočty nebude mít navrhovaná právní úprava žádné dopady.

Navrhovaná právní úprava jen nepatrně zvýší administrativní zátěž příslušného orgánu ochrany přírody (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR), na jehož souhlas jsou v rámci bližších ochranných podmínek zvláště chráněného území vázány stanovené činnosti. S ohledem na praktické zkušenosti s vedením správních řízení za účelem udělení souhlasu k činnostem uvedeným v bližších ochranných podmínkách tzv. maloplošných chráněných území lze předpokládat, že se počet správních řízení v tomto území, který se pohybuje v řádu jednotek, ani objem administrativy s tím spojené nezvýší.

Mírný nárůst administrativní zátěže přinese navrhovaná právní úprava rovněž vlastníkům, případně nájemcům dotčených nemovitých věcí, zejména pozemků, kteří budou povinni opatřit si k provedení stanovených činností souhlas orgánu ochrany přírody, nicméně vzhledem k charakteru těchto činností lze konstatovat, že při běžném užívání a obhospodařování svých nemovitých věcí nebudou vlastníci či nájemci prakticky nijak limitováni. Návrh záměru národní přírodní památky nově vyhlásit byl v souladu s § 40 zákona o ochraně přírody a krajiny s dotčenými vlastníky pozemků předem projednán.

Navrhovaná právní úprava nebude působit žádné sociální dopady, žádné dopady na rodiny ani dopady na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny.

U navrhované právní úpravy se předpokládají pozitivní dopady na životní prostředí. Jejím cílem je zajistit efektivnější ochranu výše charakterizovaného přírodovědecky cenného území, které splňuje kritéria režimu ochrany této kategorie zvláště chráněného území.

F Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava nebude působit žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace ani ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

G Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava nebude působit žádné dopady ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů. Navrhovaná vyhláška předpokládá podávání žádostí o souhlas orgánu ochrany přírody ke stanoveným činnostem uvažovaným na zvláště chráněném území, v níž žadatelé budou povinni uvést údaje vyžadované správním řádem, tj. fyzická osoba v žádosti uvede mj. své jméno, příjmení a datum narození. Tyto údaje jsou vyžadovány jedinečně za účelem zajištění průběhu vedeného správního řízení – tj. identifikace účastníka řízení

a zajištění jeho kontaktních údajů. Předložený návrh vyhlášky je v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

H Zhodnocení korupčních rizik

S navrhovanou právní úpravou není spojen nárůst korupčních rizik. Předložený návrh vyhlášky je svým rozsahem přiměřený cílům, k jejichž naplnění je určen, tj. k uchování přírodních hodnot v cenném území. Navrhovanou vyhláškou coby prováděcím právním předpisem nejsou zakládány žádné kompetence orgánů veřejné správy. Orgán příslušný k vydávání souhlasu se stanovenými činnostmi je jasně stanoven v § 78 odst. 3 písm. g) a k) zákona o ochraně přírody a krajiny (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR). Nedochází tedy ani k nedůvodné centralizaci, ani naopak tříštění kompetencí mezi větší počet oprávněných subjektů. Rozhodování o souhlasu ke stanoveným činnostem bude probíhat ve standardním správním řízení, které poskytuje dostatečnou záruku možnosti bránit se proti vydanému rozhodnutí prostřednictvím řádných a mimořádných opravných prostředků, včetně možnosti soudní ochrany.

I Zhodnocení dopadů na bezpečnost a obranu státu

Navrhovaná právní úprava nebude působit žádné dopady na bezpečnost a obranu státu.

J Rozhodování o provedení RIA

Hodnocení dopadů regulace podle Obecných zásad (RIA) nebylo k předkládanému návrhu vyhlášky prováděno. Plánem přípravy vyhlášek ústředními orgány státní správy na rok 2019 s vyznačením povinnosti zpracování RIA, vytvořeným Odborem hodnocení dopadů regulace Úřadu vlády ČR, nebyla u předkládaného návrhu vyhlášky uložena povinnost provést hodnocení dopadů regulace podle Obecných zásad.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K § 1

Ustanovením § 1 navrhované vyhlášky se vyhlašuje Národní přírodní památka Váté písky. Předmět ochrany vyhlašované národní přírodní památky tvoří přírodní útvar s výskytem travinných ekosystémů trávníků písčin a mělkých půd, biotopů vzácných a ohrožených druhů rostlin kavylu písečného (*Stipa borystenica*) a kostřavy pochvaté Dominovy (*Festuca vaginata* subsp. *dominii*), včetně jejich populací, a biotopy vzácných a ohrožených druhů živočichů tesaříka (*Nothorhina muricata*), puchýřníka (*Zonitis flava*), slíďáka pískomilného (*Alopecosa psammophila*) a vřetenušky pozdní (*Zygaena laeta*), včetně jejich populací.

Vyhlašovaná Národní přírodní památka Váté písky se rozkládá na území Jihomoravského kraje, v katastrálních územích Bzenec a Vracov (okres Hodonín). Její hranice jsou stanoveny v příloze č. 1 k předloženému návrhu vyhlášky.

Ochranné pásmo není navrženo k speciálnímu vyhlášení, dle ustanovení § 37 ZOPK jím bude území do vzdálenosti 50 od hranice památky. Území národní přírodní památky spolu s jejím ochranným pásmem je orientačně znázorněno v příloze č. 2 k předloženému návrhu vyhlášky.

K § 2

Ustanovením § 2 navrhované vyhlášky jsou v souladu s § 35 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny vymezeny bližší ochranné podmínky vyhlášené národní přírodní památky. Bližší ochranné podmínky jsou představovány uzavřeným výčtem činností a zásahů, které lze na území národní přírodní památky provádět či uskutečňovat jedině se souhlasem orgánu ochrany přírody. Orgánem příslušným k vydání tohoto souhlasu je na základě § 78 odst. 3 písm. k) zákona o ochraně přírody a krajiny Agentura ochrany přírody a krajiny ČR.

V rámci navrhovaných bližších ochranných podmínek tak lze pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody

a) povolovat nebo provádět změny druhů pozemků nebo způsobů jejich využití – *předmět ochrany vyhlášené národní přírodní památky je vázán na stávající druh a způsob využití pozemků, jejich změna by mohla způsobit významné ohrožení předmětů ochrany národní přírodní památky, kterým jsou společenstva trávníků;*

b) povolovat nebo provádět stavby, povolovat nebo provádět změny dokončených staveb nebo změny staveb před jejich dokončením anebo umisťovat stavby, reklamní nebo informační zařízení – *umisťování a povolování staveb může zásadně ovlivnit cenné přírodní a estetické hodnoty v území a může přispět ke zhoršení podmínek pro výskyt a příznivý stav předmětů ochrany národní přírodní památky, jednotlivé záměry je tak nezbytné posoudit individuálně, aby bylo umožněno negativní vlivy minimalizovat. Potřeba souhlasu orgánu ochrany přírody se nevztahuje na obnovu již instalované návštěvnické infrastruktury v národní přírodní památce, které naopak návštěvnost území vhodným způsobem usměrňují. Budování nadměrného množství prvků návštěvnické infrastruktury (reklamní nebo informační zařízení) může mít nežádoucí vliv na předměty ochrany památky;*

c) hnojit pozemky nebo používat chemické látky anebo chemické směsi; souhlasu není třeba k použití chemických látek nebo chemických směsí k ošetření kolejového lože a signalizačních a návěstních zařízení železniční tratě – *používání chemických prostředků a hnojiv může přímo poškozovat předměty ochrany nebo měnit půdní chemismus na lokalitě, a tím negativně působit na předměty ochrany, ať už přímo nebo nepřímo podporou expanzivních bylinných nebo dřevinných druhů. Hnojením se obsah živin v půdě zvyšuje, což vede k vytěsnění druhů předmětu ochrany ze společenstev a jejich nahrazení konkurenčně zdatnějšími rostlinami. Při aplikaci chemických látek pak dochází k přímé likvidaci rostlin. Drážní těleso není z provozně technického hlediska přímou součástí přírodního biotopu otevřených vátých písků a musí být udržováno na potřebné provozně technické úrovni s maximálním ohledem na zachování stavu stanovišť v okolí drážního tělesa s výskytem teplomilných a píscomilných společenstev. Při aplikaci biocidů dochází k přímé likvidaci rostlin a nevhodně zvoleným postupem mohou být ohrožena i cenná společenstva v širším okolí kolejí. Používat chemické látky a směsi anebo hnojit lze tedy jen v odůvodněných zvláštních případech;*

d) ukládat věci – *nevhodné umístění věci, byť i malého rozsahu nebo po krátkou dobu, může způsobit negativní ovlivnění předmětů ochrany, jejich poškození nebo zničení (např. změnou půdního chemismu);*

e) upravovat povrch pozemních komunikací s použitím jiného než místního přírodního materiálu stejného geologického původu - *předměty ochrany jsou vázány na stávající půdní chemismus v dotčeném území. Nevhodný materiál na úpravu povrchu pozemních komunikací odlišného chemismu může způsobit změnu půdního chemismu v území a negativně ovlivnit předměty ochrany buď přímo nebo i nepřímo podporou expanzivních bylinných nebo dřevinných druhů;*

f) zřizovat nová příkrmovací zařízení nebo slániska – *viz následující bod,*

g) *přikrmovat nebo vnadit zvěř mimo přikrmovací zařízení – při přikrmování zvěře dochází ke zhoršování podmínek především pro travinná společenstva zejména zvýšením intenzity sešlapu vlivem vzrůstající koncentrace zvěře a ke změnám ve složení látek v půdě (zvyšuje se obsah živin v půdě, jedná se o živiny obsažené v přikrmovacích komponentech nebo živiny obsažené v trusu zvířat, která se v místech přikrmování shromažďují), které lokálně mohou mít negativní vliv na společenstva a druhy rostlin, které jsou předmětem ochrany národní přírodní památky;*

h) *vysazovat nebo vysévat rostliny anebo vypouštět živočichy – vysazování rostlin a vypouštění živočichů představuje značné riziko byť i neúmyslného (doprovodného) zavlečení invazních druhů, které mohou zcela degradovat hodnotné původní biotopy a vytlačit původní vzácné druhy rostlin a živočichů, i vysazování původních druhů, které se v území vyskytují (např. posilování jejich populací), může ohrozit genetickou stabilitu populací vzácných a ohrožených druhů rostlin, které se v lokalitě národní přírodní památky vyskytují, a tím ohrozit tyto druhy na jejich existenci;*

i) *vjíždět vozidly do území národní přírodní památky; souhlas se nevyžaduje u vozidel základních složek integrovaného záchranného systému a ozbrojených sil České republiky při plnění jejich úkolů, vozidel dalších orgánů veřejné moci při výkonu jejich působnosti v oblasti veřejné správy, vozidel potřebných pro zajištění hospodaření na pozemcích a péče o ně a vozidel potřebných pro zajištění bezpečnosti a provozuschopnosti dráhy a zajištění bezpečnosti a plynulosti drážní dopravy – vjezdem motorových vozidel může dojít k nepříznivému ovlivňování předmětů ochrany, zejména mechanickým poškozením půdního povrchu a vegetace a vnášením ruderálních a nepůvodních druhů.*

K § 3

Jako datum nabytí účinnosti předkládané vyhlášky se navrhuje 1. červenec 2019.